

článek z vydání č. 9 ze dne 30.4.2008

Exekuce by neměly nařizovat soudy, ale už sami exekutoři

Ministerstvo spravedlnosti připravuje novelu exekučního řádu

Nové trendy v oblasti exekučního práva v České republice a v Evropě bylo téma mezinárodní konference, která se uskutečnila minulý týden v Praze. Zúčastnil se jí ministr spravedlnosti ČR Jiří Pospíšil, prezident Mezinárodní unie soudních exekutorů Jacques Isnard, prezident Exekutorské komory České republiky Juraj Podkonický, soudci i zástupci českých bank.

Ministerstvo spravedlnosti dnes pracuje na novele exekučního řádu. Exekuce už by neměly nařizovat soudy, ale v prvním kole sami exekutoři. U soudu by se exekuce pouze registrovala. „Registraci by bylo možné v některých případech napadnout formou návrhu na zastavení exekuce,“ uvedl ministr Jiří Pospíšil. Novela podle něj přináší i další zjednodušení a zefektivnění exekucí. Na exekutory by také měli nově dohlížet předsedové okresních soudů, dnes je kontroluje ministerstvo.

Novela by měla exekuce zjednodušit

Podle Jiřího Pospíšila neposiluje novela exekučního řádu pravomoci exekutorů. Údajně zvyšování exekutorských pravomocí kritizovaly v minulosti soudy. Například zástupci Nejvyššího soudu upozorňovali na to, že by zákon svěřil exekutorům neveřejné rozhodování v otázkách, které má řešit soud v klasických soukromoprávních sporech.

V novele jde podle Pospíšila o zjednodušení celého procesu. V prvním kole by měl o exekuci rozhodovat exekutor. U soudu by se exekuce pouze registrovala. „Registraci by bylo možné v některých případech napadnout formou návrhu na zastavení exekuce,“ doplnil Pospíšil.

Pospíšil také navrhuje, aby dědické právo bylo přeneseno do působnosti notářů. Soudům by úpravy měly pomoci od zahlcení, dostanou se k nim pouze sporné případy, vysvětlil ministr.

Na autoritě soudce je kromě Česka závislé zahájení řízení také v Polsku nebo Španělsku. Ve většině zemí ale soudce do exekucí vstupuje pouze v případě konfliktu. Například ve Francii pak trvá rozhodnutí o exekuci týden, v Nizozemí 24 hodin.

Dohled zajistí předsedové okresních soudů

Zjednodušení by měla novela přinést také ve vyškrtnutí věci ze soupisu zabavených věcí, které nepatří dlužníkovi. To dnes provází zdoluhavé řízení. Návrh na vyškrtnutí by nově šel přímo k exekutorovi. Exekuci by měl také prioritně podléhat účet dlužníka, až potom by se přistupovalo k zabavování movitého majetku. Na exekutory by měli nově dohlížet předsedové okresních soudů, což podle Pospíšila zajistí efektivnější dohled. Dnes je kontroluje ministerstvo. Podle některých soudců by ale mohl být problém v tom, že exekutor má celostátní působnost, na rozdíl od okresních soudů. Celostátní působnost exekutorů ale Pospíšil omezovat nechce, vytváří to podle něj větší konkurenci.

Z novely exekučního řádu také vypadla původně zvažovaná sporná pravomoc exekutorů zabavit i peníze na účtu manžela nebo manželky dlužníka, což nyní není možné. „Ukázalo se to natolik kontroverzní, že na půdě exekučního řádu se tento problém nebude řešit,“ uvedla předsedkyně Okresního soudu Praha-východ Martina Kasíková. Spojit tento ryze odborný problém s exekucemi, které vyvolávají emoce, není nijak šťastné.

Rozhodnutí trvá i dva roky

Viceprezident Mezinárodní unie soudních exekutorů Léo Netten také upozornil, že v České republice trvá rozhodnutí v průměru dva roky. „V České republice je hojně využíváno zdržování rozhodnutí,“ uvedl Netten. Podle něj je „nepřípustné“, aby například vymáhání nezaplaceného nájemného trvalo sedm let, jak se podle něj v českých zemích děje. Problémem podle něj je, že pro každý úkon potřebuje exekutor rozhodnutí soudu, proti kterému stačí písemné odvolání dlužníka. Obojí pak prodlužuje exekuční řízení. Viceprezidentka Exekutorské komory České republiky Jitka Wolfová navrhuje, aby podání odvolání proti exekuci bylo zpoplatněno. „Je to zneužíváno i proto, že dlužníka to nic nestojí,“ vysvětlila Wolfová.

Podle Kasíkové by také exekutoři v budoucnu mohli získat i jiné kompetence. Například by místo policistů mohli doručovat i jiné písemnosti nebo platební rozkazy. Podle prezidenta Mezinárodní unie soudních exekutorů Jacquese Isnarda se soudní exekutoři v České republice na rozdíl od jiných zemí soustřeďují zejména na samotné exekuce a například vymáhání se nevěnují téměř vůbec. „Jsou málo otevřeni dalším činnostem, které jsou lukrativní,“ uvedl Isnard. Například ve Francii se exekutoři rovným dílem věnují doručováním rozhodnutí, exekucím i vymáhání.